CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 1 octombrie 2020[1]

Cauza C-501/19

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor
împotriva
Pro Management Insolv IPURL, în calitate de lichidator al Asociației Culturale „Suflet de Român”

[cerere de decizie preliminară formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție (România)]

„Trimitere preliminară – Fiscalitate – Taxa pe valoarea adăugată (TVA) – Directiva 2006/112/CE – Operațiuni impozabile – Remunerații pentru difuzarea publică a operelor muzicale – Plata unei licențe neexclusive de către utilizatorii operelor – Organism de gestiune colectivă a drepturilor de autor care percepe aceste remunerații în contul titularilor acestor drepturi”

I. Introducere

1. Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 24 alineatul (1), a articolului 25 litera (a) și a articolului 28 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată[2].

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (denumită în continuare „UCMR – ADA”) și Asociația Culturală „Suflet de Român” (denumită în continuare „asociația culturală”), aflată în prezent în lichidare, cu privire la plata unei părți din remunerațiile datorate UCMR – ADA de asociația culturală pentru comunicarea publică, în special execuția publică, a unor opere muzicale în cadrul unui spectacol, majorate cu taxa pe valoarea adăugată (TVA).

3. Se oferă astfel Curții ocazia de a preciza care sunt, din perspectiva Directivei TVA, obligațiile titularilor de drepturi de autor asupra operelor muzicale și cele ale organismelor de gestiune colectivă atunci când acestea percep remunerațiile datorate în schimbul acordării unor licențe neexclusive de utilizare a operelor în cauză, pe seama acestor titulari, iar aceștia din urmă le plătesc un comision pentru gestionarea colectivă a remunerațiilor lor.

4. Analiza operațiunilor astfel desfășurate cu această intervenție, frecventă în practică, a unui organism de gestiune colectivă care nu deține și nici nu transferă el însuși drepturile de autor și nu beneficiază de remunerațiile percepute ne va conduce să propunem Curții să rețină că titularii drepturilor de autor efectuează o prestare de servicii în sensul Directivei TVA și să precizeze care sunt consecințele care trebuie deduse de aici pentru fiecare dintre persoanele impozabile după cum organismul de gestiune colectivă acționează în nume propriu sau în numele acestor titulari.

1 Limba originală: franceza.

2 JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7, denumită în continuare „Directiva TVA”.

II. Cadrul juridic

A. Directiva TVA

5. Articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA prevede:

„Următoarele operațiuni sunt supuse TVA:

[…]

(c) prestarea de servicii efectuată cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare.”

6. Articolul 24 alineatul (1) din această directivă are următorul cuprins:

„«Prestare de servicii» înseamnă orice operațiune care nu constituie o livrare de bunuri.”

7. Potrivit articolului 25 litera (a) din directiva menționată:

„O prestare de servicii poate consta, între altele, în una dintre următoarele operațiuni:

(a) cesiunea de bunuri necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de proprietate.”

8. Articolul 28 din Directiva TVA prevede:

„Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul unei alte persoane ia parte la o prestare de servicii, se consideră că ea a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.”

B. Dreptul român

1. Codul fiscal

9. Articolul 126 alineatul (1) litera a) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal[3] din 22 decembrie 2003, în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede:

„Din punctul de vedere al taxei sunt operațiuni impozabile în România cele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) operațiunile care, în sensul articolelor 128-130, constituie sau sunt asimilate cu o livrare de bunuri sau o prestare de servicii, în sfera taxei, efectuate cu plată.”

10. Articolul 129 din Codul fiscal, intitulat „Prestarea de servicii”, prevede:

„(1) Se consideră prestare de servicii orice operațiune care nu constituie livrare de bunuri, așa cum este definită la articolul 128.

(2) Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul altei persoane ia parte la o prestare de servicii, se consideră că a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.

3 M. Of., Partea I, nr. 927/23 decembrie 2003, denumit în continuare „Codul fiscal”.

(3) Prestările de servicii cuprind operațiuni cum sunt:

[…]

b) cesiunea bunurilor necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de proprietate, cum sunt: transferul și/sau cesiunea drepturilor de autor, brevetelor, licențelor, mărcilor comerciale și a altor drepturi similare;

[…]

e) servicii de intermediere efectuate de persoane care acționează în numele și în contul altei persoane, atunci când intervin într-o livrare de bunuri sau o prestare de servicii.

[…]”

2. Legea privind dreptul de autor

11. Articolul 13 litera f) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe[4] din 14 martie 1996, în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede:

„Utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice:

[…]

f) comunicarea publică, direct sau indirect, a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.”

12. Titlul III din această lege se referă la „Gestiunea și apărarea dreptului de autor și a drepturilor conexe”. Capitolul I din acesta, privind „[g]estiunea drepturilor patrimoniale de autor și a drepturilor conexe”, conține trei secțiuni. Articolele 123-123[4] sunt cuprinse în secțiunea I, intitulată „Dispoziții generale”.

13. Articolul 123 alineatele (1) și (3) din legea menționată prevede:

„(1) Titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe își pot exercita drepturile recunoscute prin prezenta lege în mod individual sau, pe bază de mandat, prin organismele de gestiune colectivă, în condițiile prezentei legi.

[…]

(3) Titularii de drepturi de autor sau de drepturi conexe nu pot cesiona drepturile patrimoniale recunoscute prin prezenta lege către organisme de gestiune colectivă.”

14. Potrivit articolului 123[1] din Legea privind dreptul de autor:

„(1) Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea următoarelor drepturi:

[…]

4 M. Of., Partea I, nr. 60/26 martie 1996, denumită în continuare „Legea privind dreptul de autor”.

e) dreptul de comunicare publică a operelor muzicale […];

[…]

(2) Pentru categoriile de drepturi prevăzute la alineatul (1), organismele de gestiune colectivă îi reprezintă și pe titularii de drepturi care nu le-au acordat mandat."

15. Articolul 125 alineatul (2) din această lege, inclus în secțiunea a II-a, intitulată „Organismele de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe", prevede:

„[O]rganisme[le] [de gestiune colectivă] sunt create direct de titularii drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe, persoane fizice ori juridice, și acționează în limitele mandatului încredințat și pe baza statutului adoptat după procedura prevăzută de lege."

16. Articolul 129[1] din legea menționată are următorul cuprins:

„În cazul gestiunii colective obligatorii, dacă un titular [de drepturi de autor] nu este asociat la niciun organism, competența revine organismului din domeniu cu cel mai mare număr de membri. Revendicarea de către titularii de drepturi nereprezentați a sumelor cuvenite se poate face în termen de 3 ani de la data notificării. După acest termen, sumele nerepartizate sau nerevendicate sunt utilizate potrivit hotărârii adunării generale, cu excepția cheltuielilor de administrare."

17. În cadrul titlului III capitolul I din Legea privind dreptul de autor, secțiunea a III-a, intitulată „Funcționarea organismelor de gestiune colectivă", conține articolele 130-135.

18. Articolul 130 alineatul (1) din această lege prevede:

„Organismele de gestiune colectivă au următoarele obligații:

a) să acorde autorizații neexclusive utilizatorilor, la cererea acestora, efectuată înainte de utilizarea repertoriului protejat, în schimbul unei remunerații, prin licență neexclusivă, în formă scrisă;

b) să elaboreze metodologii pentru domeniile lor de activitate, cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite, ce trebuie negociate cu utilizatorii în vederea plății acestor drepturi, în cazul acelor opere al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi;

c) să încheie, în numele titularilor de drepturi care le-au mandatat sau pe baza convențiilor încheiate cu organisme similare din străinătate, contracte generale cu organizatorii de spectacole […];

[…]

e) să colecteze sumele datorate de utilizatori și să le repartizeze între titularii de drepturi […];

[…]"

19. Articolul 131[1] alineatul (1) din legea menționată, care completează dispozițiile articolului 130 alineatul (1) litera b), prevede:

„Metodologiile se negociază de către organismele de gestiune colectivă cu reprezentanții prevăzuți la articolul 131 alineatul (2) litera b), ținându-se seama de următoarele criterii principale:

a) categoria titularilor de drepturi, membri sau nemembri, și domeniul pentru care se poartă negocierea;

[…]”

20. Potrivit articolului 134 din Legea privind dreptul de autor:

„(1) Exercitarea gestiunii colective încredințate prin contractul de mandat nu poate restrânge în niciun fel drepturile patrimoniale ale titularilor.

(2) Gestiunea colectivă se exercită potrivit următoarelor reguli:

a) deciziile privind metodele și regulile de colectare a remunerației și a altor sume de la utilizatori și cele de repartizare a acestora între titularii de drepturi, precum și cele privind alte aspecte mai importante ale gestiunii colective trebuie să fie luate de membri, în cadrul adunării generale, potrivit statutului;

b) comisionul datorat de titularii de drepturi, care sunt membri ai unui organism de gestiune colectivă, pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare a acestuia, […] cumulat cu comisionul datorat organismului de gestiune colectivă care este colector unic, […] nu poate fi mai mare de 15 % din sumele colectate anual;

c) în lipsa unei hotărâri exprese a adunării generale, sumele colectate de un organism de gestiune colectivă nu pot fi utilizate în scopuri comune, altele decât acoperirea costurilor reale ale colectării și repartizării către membri a sumelor cuvenite; adunarea generală poate decide ca maximum 15 % din sumele colectate să poată fi utilizate în scopuri comune și numai în limita obiectului de activitate;

d) sumele colectate de un organism de gestiune colectivă se repartizează individual titularilor de drepturi, proporțional cu utilizarea repertoriului fiecăruia, în termen de maximum 6 luni de la data colectării; titularii de drepturi pot pretinde plata sumelor colectate nominal sau a celor a căror repartizare nu presupune o documentare specială în termen de 30 de zile de la data colectării;

e) comisionul datorat de titularii de drepturi se reține acestora din sumele cuvenite fiecăruia, după calcularea repartiției individuale;

[…]

(3) Remunerațiile încasate de organismele de gestiune colectivă nu sunt și nu pot fi asimilate veniturilor acestora.

(4) În exercitarea mandatului, în condițiile prezentei legi, organismelor de gestiune colectivă nu li se transferă sau nu li se transmit drepturi de autor și drepturi conexe ori utilizarea acestora.”

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

21. UCMR – ADA este un organism de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor de opere muzicale. Acesta a fost desemnat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor ca unic colector al drepturilor patrimoniale de autor pentru comunicarea publică a unor asemenea opere în concerte, spectacole ori manifestări artistice.

22. Asociația culturală a organizat un spectacol la data de 16 noiembrie 2012, în cadrul căruia au fost interpretate opere muzicale. În acest scop, ea a obținut de la UCMR – ADA o licență neexclusivă de utilizare a acestor opere în schimbul plății unor remunerații pentru comunicarea publică a acestora.

23. În urma refuzului asociației culturale de a plăti integral remunerațiile pretinse de UCMR – ADA, Tribunalul București (România) și Curtea de Apel București (România) au constatat că cererea formulată de UCMR – ADA era întemeiată. Instanța de apel a constatat însă că operațiunea de colectare a remunerațiilor de către UCMR – ADA pentru comunicarea publică a unor opere muzicale nu este o operațiune impozabilă din punctul de vedere al TVA-ului și, în consecință, a diminuat cuantumul remunerațiilor încă datorate de asociație prin înlăturarea cuantumului aferent TVA-ului.

24. În fața Înaltei Curți de Casație și Justiție (România), instanța de trimitere, UCMR – ADA susține în special că, prin decizia sa, instanța de apel a încălcat Codul fiscal întrucât a înlăturat aplicarea TVA-ului la remunerațiile stabilite în sarcina asociației culturale în calitate de utilizatoare a operelor muzicale în cauză. UCMR – ADA arată că s-ar fi încălcat principiul neutralității TVA-ului, deoarece această decizie a instanței de apel ar avea ca efect suportarea de către UCMR – ADA a TVA-ului, deși nu este consumatorul final al acestor opere.

25. Prima întrebare adresată de instanța de trimitere se referă la calificarea, în lumina Hotărârii din 18 ianuarie 2017, SAWP [5], a operațiunii prin care titularii de drepturi de autor asupra operelor muzicale autorizează utilizarea acestor opere de către organizatorii de spectacole. Această operațiune constituie o „prestare de servicii efectuată cu titlu oneros”, mai precis o „cesiune[…] de bunuri necorporale”, în sensul articolului 25 litera (a) din Directiva TVA?

26. În ipoteza unui răspuns afirmativ al Curții la această întrebare, instanța de trimitere ridică problema, pe de o parte, făcând trimitere la Hotărârea din 14 iulie 2011, Henfling și alții [6], dacă organismul de gestiune colectivă care percepe remunerații de la utilizatorii operelor muzicale prestează el însuși servicii în sensul articolului 28 din Directiva TVA, care, potrivit jurisprudenței Curții, creează ficțiunea juridică a două prestări de servicii identice furnizate consecutiv, în condițiile în care acest organism îi poate reprezenta și pe titularii de drepturi de autor care nu i-au acordat un mandat și gestionează drepturile respective potrivit unor obligații legale. Pe de altă parte, instanța de trimitere urmărește să afle consecințele care trebuie desprinse de aici în ceea ce privește baza de calcul al TVA-ului și facturarea acestuia atât de către organismul de gestiune colectivă, cât și de către autori, atunci când li se distribuie remunerații.

27. În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Titularii de drepturi asupra operelor muzicale realizează o prestare de servicii în sensul articolului 24 alineatul (1) și al articolului 25 litera (a) din Directiva [TVA] către organizatorii de spectacole, de la care organismele de gestiune colectivă, pe baza unei autorizații – licență neexclusivă –, percep în nume propriu, dar pe seama acestor titulari remunerații pentru comunicarea publică a operelor muzicale?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, atunci când percep remunerații de la organizatorii de spectacole pentru dreptul de comunicare publică a operelor muzicale, organismele de gestiune colectivă acționează în calitate de persoane impozabile în sensul articolului 28 din Directiva TVA și sunt obligate să emită facturi cu TVA către respectivii organizatori de spectacole, iar atunci când li se distribuie remunerații, autorii și ceilalți titulari de drepturi de autor de opere muzicale, la rândul lor, trebuie să emită facturi cu TVA către organismul de gestiune colectivă?”

5 C-37/16, denumită în continuare „Hotărârea SAWP”, EU:C:2017:22.

6 C-464/10, denumită în continuare „Hotărârea Henfling și alții”, EU:C:2011:489 (punctul 35), care privește A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO 1977, L 145, p. 1), și în special articolul 6 alineatul (4) din aceasta, al cărui text este identic cu cel al articolului 28 din Directiva TVA.

28. UCMR – ADA a depus observații scrise, asemenea guvernelor român și polonez, precum și Comisiei Europene, care au răspuns în termenul stabilit și la întrebările cu solicitare de răspuns scris adresate de Curte, care a decis să se pronunțe asupra cauzei fără organizarea unei ședințe de audiere a pledoariilor.

IV. Analiză

29. Litigiul principal privește impozitarea din punctul de vedere al TVA-ului a unor raporturi juridice care au ca obiect comunicarea publică a unor opere muzicale prin intermediul unui organism de gestiune colectivă a drepturilor de autor asupra acestor opere.

30. Această problematică prezintă o importanță deosebită, dat fiind că sistemul de gestionare a drepturilor de autor sau a drepturilor conexe pe seama mai multor titulari ai acestor drepturi și în beneficiul lor colectiv este foarte vechi și activ în toate statele membre. El este prezentat ca mijlocul cel mai adecvat atât pentru autori, în vederea administrării drepturilor lor, printre care cel de exploatare a operelor lor în schimbul unei remunerații, cât și pentru utilizatori, pentru a le facilita accesul la opere [7].

31. Instanța de trimitere ridică problema calificării acestei operațiuni ca „prestare de servicii” la care ia parte, în sensul articolului 28 din Directiva TVA, un comisionar.

32. În consecință, întrebările instanței de trimitere conduc, în opinia noastră, la necesitatea de a enunța, având în vedere jurisprudența Curții, pe de o parte, condițiile pentru calificarea drept „prestare de servicii” a unei operațiuni care ține de exercitarea unuia dintre drepturile protejate ai căror titulari sunt autorii, și anume dreptul la remunerație, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA și precizate la articolul 25 litera (a) din aceasta [8], precum și condițiile pentru calificarea unei operațiuni drept intermediere în materie de bunuri necorporale.

33. Pe de altă parte, vor trebui precizate consecințele care trebuie desprinse de aici cu privire la stabilirea bazei de calcul al TVA, precum și la facturare, în conformitate cu articolul 220 alineatul (1) din Directiva TVA [9].

7 În această privință se poate sublinia că interesul pentru acest sistem a fost consolidat în favoarea dezvoltării de noi mijloace de difuzare a operelor muzicale a căror amploare depășea cu mult capacitățile unei gestiuni individuale de către autori a drepturilor lor în vederea monitorizării utilizării operelor lor, în special pe piețe din străinătate [a se vedea considerentul (2) al Directivei 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă (JO 2014, L 84, p. 72)]. Importanța misiunii organismelor însărcinate cu gestiunea colectivă a drepturilor de autor reiese și din adoptarea în Directiva 2014/26 a unor standarde comune statelor membre. Cu acea ocazie s-a subliniat că organismele respective contribuie la realizarea obiectivului mai general de promovare a diversității expresiilor culturale în cadrul Uniunii Europene [a se vedea considerentul (3) al acestei directive], că era necesar să se armonizeze principiile care reglementează funcționarea organismelor respective în vederea asigurării bunei funcționări a acestora [a se vedea considerentele (5) și (55), precum și articolul 1 prima teză al directivei menționate) și că trebuiau adoptate dispoziții speciale care să consolideze rolul lor pentru a facilita acordarea de licențe la nivel european pentru drepturile de autor asupra operelor muzicale pentru utilizare online [a se vedea considerentul (40) și articolul 1 a doua teză din aceeași directivă].

8 În această privință considerăm că interpretarea articolului 24 alineatul (1) din Directiva TVA, vizat de instanța de trimitere în prima întrebare preliminară, nu este indispensabilă; a se vedea punctul 43 din prezentele concluzii.

9 În versiunea rezultată din modificarea sa prin Directiva 2010/45/UE a Consiliului din 13 iulie 2010 (JO 2010, L 189, p. 1).

A. Cu privire la prima întrebare preliminară

34. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (1) litera (c) și articolul 25 litera (a) din Directiva TVA trebuie interpretate în sensul că titularii de drepturi de autor asupra unor opere muzicale prestează servicii în favoarea organizatorilor de spectacole care sunt autorizați să comunice aceste opere publicului în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă, în nume propriu, pe seama acestor titulari de drepturi.

35. Îndoielile exprimate de instanța de trimitere își au originea în întrebările pe care și le pune cu privire la întinderea Hotărârii SAWP, ca urmare a criteriilor pe care Curtea le-a reținut pentru a statua că titularii drepturilor de reproducere, pe seama cărora organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe percepuseră, în nume propriu, remunerații compensatorii pentru vânzarea de suporturi neînregistrate și de aparate de înregistrare și de reproducere, nu efectuau o prestare de servicii în sensul Directivei TVA [10].

36. Deși considerăm că această paralelă cu Hotărârea SAWP este oportună, ca urmare a examinării de către Curte a unei întrebări privind impozitarea din punctul de vedere al TVA-ului a unei operațiuni referitoare la exploatarea unor drepturi de autor protejate administrate de un organism colectiv, precum și ca urmare a raționamentului juridic adoptat de aceasta, domeniul de aplicare al soluției reținute de Curte trebuie, în opinia noastră, să fie limitat la împrejurările particulare ale cauzei în care a fost pronunțată acea hotărâre, din care a desprins două criterii.

37. Astfel, Curtea s-a pronunțat în considerarea, pe de o parte, a faptului că prestația remuneratorie în cauză era impusă de lege, care determina cuantumul acesteia, unor producători și importatori de mijloace de înregistrare și de reproducere [11] și, pe de altă parte, a faptului că această prestație remuneratorie avea ca scop finanțarea compensării echitabile a prejudiciului cauzat de nerespectarea drepturilor de reproducere în favoarea titularilor acestora [12]. Or, potrivit Curții, „compensația echitabilă nu constituie contravaloarea directă a unei oarecare prestații, întrucât este legată de prejudiciul care rezultă pentru acești titulari din reproducerea neautorizată a operelor lor protejate” [13].

38. În consecință, în speță este esențial să se arate că analiza privește remunerarea autorilor pentru comunicarea publică a operelor lor, iar nu o compensație echitabilă pentru repararea unui prejudiciu care ar rezulta din difuzarea operelor lor. Prin urmare, deși stabilirea și perceperea acestei remunerații sunt reglementate de lege, regimul lor din punct de vedere economic, pe care îl vom preciza mai jos [14], nu poate fi asimilat celui pe care Curtea l-a analizat în Hotărârea SAWP.

39. În aceste condiții, propunem Curții să nu rețină din hotărârea menționată decât metoda de analiză a diferitor operațiuni efectuate între titularii drepturilor de autor și utilizatorul final prin intermediul unui organism însărcinat să perceapă și să repartizeze remunerațiile care revin autorilor.

40. Astfel, în ceea ce privește noțiunea de „prestare de servicii”, se poate aminti, în primul rând, cu titlu introductiv, că, la articolul 24 alineatul (1) din Directiva TVA, această noțiune este definită doar în contrast cu noțiunea de „livrare de bunuri” [15].

10 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 33).

11 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 28).

12 A se vedea Hotărârea SAWP (punctele 29 și 30).

13 Hotărârea SAWP (punctul 30).

14 A se vedea punctele 45-47 din prezentele concluzii.

15 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 20).

41. În al doilea rând, așa cum a precizat Curtea în Hotărârea SAWP, este necesar să se aprecieze, înainte de a se stabili dacă o prestare de servicii poate consta într-o cesiune a unui bun necorporal, dacă o asemenea operațiune este efectuată cu titlu oneros. Astfel, potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, pentru a intra în domeniul de aplicare al acesteia, o asemenea prestare de servicii trebuie efectuată în orice caz cu titlu oneros [16]. În această privință, Curtea a amintit că dintr-o jurisprudență constantă rezultă că o prestare de servicii nu este efectuată cu titlu oneros, în sensul Directivei TVA, decât în cazul în care între prestator și beneficiar există un raport juridic în care au loc prestații reciproce, retribuția primită de prestator constituind contravaloarea efectivă a serviciului furnizat beneficiarului [17]. Curtea a statuat că aceasta este situația dacă există o legătură directă între serviciul prestat și contravaloarea primită, sumele plătite constituind o contraprestație efectivă a unui serviciu care poate fi individualizat, furnizat în cadrul unui asemenea raport juridic [18].

42. În al treilea rând, „[a]rticolul 25 din Directiva TVA enumeră, cu titlu indicativ, trei operațiuni diferite care pot fi calificate drept prestări de servicii, printre care cea de la litera (a), care constă în cesiunea de bunuri necorporale” [19].

43. În speță este cert că operațiunea în discuție în litigiul principal nu constituie o livrare de bunuri în sensul articolului 14 alineatul (1) din Directiva TVA.

44. În ceea ce privește raportul juridic existent între titularul dreptului de autor și utilizatorul final, pare să rezulte din legislația română că acest titular al dreptului de autor poate fi calificat drept „prestator de servicii”, în pofida intervenției unui intermediar, și că titularul respectiv al dreptului de autor percepe o retribuție în sensul jurisprudenței constante a Curții [20]. Prin urmare, se poate deduce de aici că există prestații reciproce între titularul dreptului de autor – care pune opera sa la dispoziția utilizatorului – și utilizator – care îi plătește o remunerație pentru a o putea prezenta publicului.

45. Astfel, instanța de trimitere a precizat că titularii de drepturi de autor nu pot cesiona drepturile lor patrimoniale organismelor care sunt însărcinate, pe seama acestor titulari, cu gestiunea colectivă și obligatorie a exercitării dreptului de comunicare publică a operelor muzicale. Ea a adăugat că, înaintea oricărei utilizări a repertoriului de opere muzicale protejat, utilizatorii trebuie să solicite o autorizație [21], în schimbul unei remunerații, prin licență neexclusivă, în formă scrisă.

46. În plus, instanța de trimitere a arătat că drepturile patrimoniale sunt datorate titularilor de drepturi de autor în funcție de „metodologiile” negociate cu utilizatorii [22] de către organismul însărcinat cu gestiunea colectivă a drepturilor acestora [23] și fac obiectul colectării și repartizării remunerațiilor între titularii drepturilor în conformitate cu deciziile adoptate de membrii organismului de gestiune colectivă [24]. Chiar dacă aceste decizii sunt încadrate de lege, remunerațiile percepute sunt în raport cu serviciul prestat, sub forma unei sume forfetare sau a unui procent, astfel cum au precizat guvernul român și Comisia în observațiile lor în fața Curții [25].

16 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 24).

17 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 25 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea din 3 iulie 2019, UniCredit Leasing (C-242/18, EU:C:2019:558, punctul 69 și jurisprudența citată).

18 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 26 și jurisprudența citată).

19 Hotărârea SAWP (punctul 22).

20 A se vedea în această privință punctul 41 din prezentele concluzii.

21 În acest sens, cauza principală, care se referă la comunicarea publică a operelor muzicale, se distinge și de cea care a condus la pronunțarea Hotărârii din 3 martie 1994, Tolsma (C-16/93, EU:C:1994:80), care privea o activitate similară, în măsura în care consta în utilizarea muzicii în spațiul public. În plus, nu era prevăzută nicio remunerație (a se vedea punctele 18-20 din această hotărâre).

22 A se vedea, cu titlu de exemplu de metode de calcul al remunerațiilor, în special Hotărârea din 11 decembrie 2008, Kanal 5 și TV 4 (C-52/07, EU:C:2008:703, punctele 37-40), referitoare la remunerații care variază în funcție de veniturile societăților de televiziune și de cantitatea de muzică difuzată.

23 Din înscrisurile de la dosarul cauzei reiese că organismul de gestiune colectivă este însărcinat nu numai cu gestiunea colectivă a remunerației autorilor, ci și a altor drepturi ai căror titulari sunt membrii săi. A se vedea articolul 125 alineatul (2) din Legea privind dreptul de autor.

24 A se vedea articolul 134 alineatul (2) litera a) din Legea privind dreptul de autor.

25 Comisia s-a referit la articolul 131[1] alineatul (2) din Legea privind dreptul de autor.

47. Rezultă de aici, în opinia noastră, că titularul de drepturi de autor primește o contraprestație efectivă pentru autorizarea comunicării publice a operei sale pe care o dă unui utilizator final care a solicitat-o, fără să prezinte importanță dacă organismul de gestiune colectivă intervine pentru un autor care nu face parte dintre membrii săi.

48. Considerăm de asemenea că gestiunea colectivă a remunerației, precum și calificarea acesteia drept obligație legală nu sunt de natură să repună în discuție faptul că autorul percepe o remunerație care corespunde utilizării operei sale consimțite de el.

49. În ceea ce privește întrebarea dacă operațiunea în discuție în cauza principală poate fi calificată drept „cesiune de bunuri necorporale” în sensul articolului 25 litera (a) din Directiva TVA, trebuie să se constate că, deși aceeași întrebare a fost adresată și în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea SAWP, Curtea a statuat că nu era necesar să o examineze din moment ce operațiunea în discuție în acea cauză nu era efectuată cu titlu oneros în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (c) din această directivă [26].

50. Curtea a arătat însă că articolul 25 din Directiva TVA enumeră, cu titlu indicativ, trei operațiuni diferite care pot fi calificate drept prestări de servicii, printre care cea de la litera (a), care constă în cesiunea de bunuri necorporale [27].

51. Prin urmare, s-ar putea considera că, în materie de impozitare din punctul de vedere al TVA-ului, calificarea prestării de servicii din perspectiva articolului 25 din Directiva TVA este accesorie în raport cu cea impusă în temeiul articolului 2 alineatul (1) litera (c).

52. Cu toate acestea, întrucât Curtea a adăugat, la punctul 32 din Hotărârea SAWP, propoziția incidentă „presupunând chiar că titularii drepturilor de reproducere pot realiza cesiunea unui bun necorporal, în sensul articolului 25 litera (a) din Directiva TVA”, considerăm că este oportun să se înlăture orice îndoială cu privire la interpretarea acestei dispoziții și să se precizeze, în ceea ce privește operațiunea în discuție în cauza principală, că ea are ca obiect impozitarea unei prestări de servicii care constă într-o „cesiune de bunuri necorporale”, în sensul articolului 25 litera (a) din Directiva TVA.

53. *Primo*, se poate efectua o paralelă cu articolul 59 litera (a) din Directiva TVA [28], care se referă printre altele la „transferurile și cesiunile de drepturi de autor” în categoria prestărilor de servicii pentru a defini locul operațiunilor impozabile.

54. *Secundo*, un argument s-ar putea întemeia pe faptul că, în Hotărârea din 19 decembrie 2018, Comisia/Austria [29], Curtea a făcut o distincție, pentru impozitarea din punctul de vedere al TVA-ului, între, pe de o parte, retribuțiile întemeiate pe drepturi de utilizare și de exploatare succesive ale operelor, altele decât operele de artă grafică și plastică, și, pe de altă parte, remunerația datorată în temeiul dreptului de suită [30].

55. În acest scop, Curtea a reținut că retribuția întemeiată pe drepturi de utilizare și de exploatare succesive ale operelor, altele decât operele de artă grafică și plastică, este supusă TVA-ului pentru motivul că această retribuție datorată autorilor acestora remunerează o prestație efectuată cu titlu oneros, în sensul articolului 2 alineatul (1) din Directiva TVA, care corespunde punerii repetate la dispoziție a acestor opere [31].

26 A se vedea Hotărârea SAWP (punctele 31 și 32).

27 A se vedea Hotărârea SAWP (punctul 22).

28 În versiunea rezultată din modificarea sa prin Directiva 2008/8/CE a Consiliului din 12 februarie 2008 (JO 2008, L 44, p. 11).

29 C-51/18, EU:C:2018:1035.

30 A se vedea punctele 36, 52 și 56 din această hotărâre.

31 A se vedea Hotărârea din 19 decembrie 2018, Comisia/Austria (C-51/18, EU:C:2018:1035, punctul 54, care trebuie raportat la punctele 56 și 57).

56. Astfel, Curtea a analizat dreptul de exploatare a unei opere intelectuale ca fiind un drept exclusiv de natură patrimonială care poate face obiectul unui transfer în mod repetat. În consecință, împărtășim opinia guvernului polonez potrivit căreia noțiunea de „cesiune de bunuri necorporale” include operațiunile în materie de proprietate intelectuală care conferă dreptul de a utiliza un bun necorporal, precum, de exemplu, cele referitoare la acordarea de licențe.

57. Toate aceste elemente ne conduc să propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară că articolul 2 alineatul (1) litera (c) și articolul 25 litera (a) din Directiva TVA trebuie interpretate în sensul că titularii de drepturi de autor asupra unor opere muzicale furnizează prestări de servicii, care constau într-o cesiune a unui bun necorporal, în favoarea unui utilizator final, în speță organizatorii de spectacole care sunt autorizați să comunice aceste opere publicului, chiar dacă remunerația în schimbul acestei autorizații este percepută, în nume propriu, de un organism de gestiune colectivă.

58. Având în vedere răspunsul la prima întrebare, trebuie să se analizeze a doua întrebare a instanței de trimitere.

B. Cu privire la a doua întrebare preliminară

59. A doua întrebare preliminară urmărește să se califice, în vederea impozitării din punctul de vedere al TVA-ului, raporturile juridice existente între UCMR – ADA și, pe de o parte, utilizatorii drepturilor de comunicare publică a unor opere muzicale, precum și, pe de altă parte, titularii acestor drepturi ale căror servicii sunt furnizate prin intermediul său.

60. Instanța de trimitere ridică în esență problema interpretării articolului 28 din Directiva TVA în raport cu criteriile definite de Curte în jurisprudența sa, precum și problema consecințelor care trebuie desprinse în materie de facturare având în vedere caracteristicile serviciului prestat de organismul de gestiune colectivă în cauză, și anume, pe de o parte, perceperea remunerației pentru autori, dintre care unii nu i-au încredințat un mandat general de gestiune colectivă a drepturilor lor, și, pe de altă parte, obligațiile prevăzute de lege pentru exercitarea acestei gestiuni.

61. Aplicarea normelor speciale pentru prestările de servicii furnizate de un comisionar care ia parte la o prestare de servicii, enunțate la articolul 28 din Directiva TVA, impune ca acest comisionar să fie obligat la plata TVA-ului și să acționeze în nume propriu, dar în contul unei alte persoane [32].

62. Pe de altă parte, trebuie subliniat că, potrivit jurisprudenței Curții, „această dispoziție creează *ficțiunea juridică a două prestări de servicii identice* furnizate consecutiv” [33].

63. În ceea ce privește calitatea de persoană impozabilă, considerăm că se poate constata, la fel cum a statuat Curtea în Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg [34], că organismul de gestiune colectivă este o persoană impozabilă de sine stătătoare, diferită de cele pe seama cărora acționează, și anume autorii, care sunt de asemenea persoane impozabile. În consecință, operațiunile dintre organismul de gestiune colectivă și acești autori trebuie considerate operațiuni între persoane impozabile care intră în sfera de aplicare a TVA-ului [35].

32 A se vedea Hotărârea Henfling și alții (punctul 38), care amintește distincția care trebuie făcută între comisionar și mandatar. Acesta acționează *în numele* și în contul *unei alte persoane*.

33 Hotărârea Henfling și alții (punctul 35). Sublinierea noastră. A se vedea de asemenea punctul 73 din prezentele concluzii.

34 C-274/15, EU:C:2017:333.

35 A se vedea punctul 82 din această hotărâre.

64. În ceea ce privește rolul exercitat de UCMR – ADA, observăm, în primul rând, că se precizează în prima întrebare preliminară că *„organismele de gestiune colectivă […] percep în nume propriu*, dar pe seama […] titulari[lor] [de drepturi asupra operelor muzicale] remunerații pentru comunicarea publică a [acestor] opere[…]”[36].

65. În al doilea rând, instanța de trimitere a arătat în cererea sa de decizie preliminară că, *„în cazul în care drepturile patrimoniale se cuvin titularilor în conformitate cu metodologiile negociate de organismul de gestiune colectivă cu utilizatorii*, autorizația neexclusivă acordată unui anumit utilizator de către organismul de gestiune colectivă va cuprinde acele sume […] de bani pe care *persoana juridică le colectează în nume propriu*, dar pe seama titularilor drepturilor patrimoniale”[37].

66. În al treilea rând, instanța de trimitere a subliniat că autorul de opere muzicale deține dreptul patrimonial de a autoriza sau de a interzice comunicarea publică, direct sau indirect, a operelor, drept care nu poate face obiectul unei cesiuni către organismul de gestiune colectivă.

67. În consecință, astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea Henfling și alții[38], deși este de competența instanței de trimitere să analizeze printre altele care este natura obligațiilor contractuale ale operatorului economic în cauză față de clienții săi, nu este mai puțin adevărat că buna funcționare a sistemului comun al TVA-ului necesită din partea acestei instanțe o verificare *concretă de natură să stabilească dacă, având în vedere totalitatea datelor cauzei*, acest operator acționa în mod efectiv în nume propriu în momentul prestării de servicii[39].

68. În speță, instanța de trimitere ar trebui, așadar, să verifice condițiile precise în care a acționat organismul de gestiune colectivă, indiferent dacă a acționat sau nu pentru unul dintre membrii săi, din moment ce o asemenea distincție nu rezultă din legea care prevede intervenția sa. În această privință, din răspunsurile scrise la întrebările adresate de Curte deducem că nu trebuie făcută confuzie între mandat în sensul dreptului civil și mandatul încredințat de unii autori în sensul Legii privind dreptul de autor[40]. În cazul în care acesta din urmă conferă calitatea de membru al organismului de gestiune colectivă, el nu are niciun efect asupra relației dintre organismul de gestiune colectivă și utilizatorul final în ceea ce privește perceperea remunerațiilor datorate titularilor de drepturi de autor în schimbul utilizării operelor lor muzicale în vederea comunicării publice a acestora.

69. Acesta este motivul pentru care, pentru a se furniza un răspuns util instanței de trimitere, i s-ar putea oferi indicații întemeiate pe informațiile de care dispune Curtea[41] din perspectiva diferitor criterii, printre care cele enumerate de Curte în Hotărârea Henfling și alții[42].

70. Astfel, ar putea fi luate în considerare indicarea denumirii organismului de gestiune colectivă pe documentele predate utilizatorilor cu ocazia acordării licenței pentru comunicarea publică a operelor, precum și acceptarea de către aceștia, potrivit condițiilor de utilizare a licenței, a regulamentului organismului de gestiune colectivă.

36 Sublinierea noastră.

37 Sublinierea noastră. A se vedea, cu titlu de comparație, Hotărârea din 3 mai 2012, Lebara (C-520/10, EU:C:2012:264, punctele 29 și 38), referitoare la revânzarea de către un distribuitor de cartele telefonice în numele și pe seama sa.

38 Din cercetările noastre rezultă că este vorba despre singura hotărâre cu care poate fi comparată cauza principală.

39 A se vedea Hotărârea Henfling și alții (punctele 40 și 42).

40 A se vedea în special articolul 125 alineatul (2) din Legea privind dreptul de autor, citat la punctul 15 din prezentele concluzii.

41 A se compara cu Hotărârea Henfling și alții (punctul 41).

42 A se vedea punctul 43 din această hotărâre.

71. În ceea ce ne privește, considerăm că informațiile comunicate Curții confirmă că, în momentul perceperii de la utilizatorii operelor muzicale a remunerațiilor datorate titularilor drepturilor de autor în schimbul licențelor care le sunt acordate, UCMR – ADA nu acționează în calitate de mandatar al titularilor drepturilor de autor, indiferent dacă sunt sau nu membri ai acestui organism de gestiune colectivă, ci în nume propriu pe seama titularilor respectivi.

72. Întrucât, în opinia noastră, condițiile de aplicare a articolului 28 din Directiva TVA sunt îndeplinite, trebuie să se precizeze consecințele care trebuie desprinse de aici, prin raportare la principiile amintite de Curte printre altele în Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg [43].

73. Astfel, pe de o parte, Curtea a statuat că, în temeiul ficțiunii juridice a două prestări de servicii identice furnizate consecutiv, creată de articolul 28 din Directiva TVA, „se consideră că operatorul, care ia parte la prestarea de servicii și are calitatea de comisionar, a primit, într-o primă etapă, serviciile în cauză de la operatorul în contul căruia acționează, care are calitatea de comitent, înainte de a furniza personal aceste servicii clientului, într-o a doua etapă” [44]. Pe de altă parte, Curtea a considerat că, „[d]at fiind că articolul 28 din Directiva [TVA] face parte din titlul IV din această directivă, intitulat «Operațiuni impozabile», cele două prestări de servicii în cauză intră în sfera de aplicare a TVA-ului. De aici rezultă că, dacă prestarea de servicii la care ia parte un operator este supusă TVA-ului, raportul juridic dintre acest operator și operatorul în contul căruia acționează este de asemenea supus TVA-ului” [45].

74. Cu titlu ilustrativ, se poate preciza că, în cazul „raportului dintre o întreprindere care desfășoară o activitate de acceptare de pariuri și un operator economic care ia parte la colectarea pariurilor în nume propriu, dar în contul întreprinderii menționate” [46], Curtea a decis că „raportul juridic nu se stabilește direct între parior și întreprinderea în contul căreia acționează operatorul care ia parte, ci între acest operator și parior, pe de o parte, și între acest operator și întreprinderea menționată, pe de altă parte” [47]. În consecință, în scopuri de TVA, rolurile acestora, de prestator de servicii și, respectiv, de plătitor, sunt inversate în mod fictiv [48].

75. În ceea ce privește consecințele concrete ale unei asemenea interpretări, cu privire la care instanța de trimitere își pune întrebări, suntem de acord cu opiniile convergente comunicate Curții de persoanele interesate, potrivit cărora organismul de gestiune colectivă percepe de la utilizatorul final sume care corespund remunerației datorate autorului în cauză, precum și comisionului său [49], cu TVA. Din moment ce acest organism acționează în nume propriu, baza sa de impozitare în scopuri de TVA este reprezentată, în opinia noastră, în conformitate cu principiul general enunțat la articolul 73 din Directiva TVA, de totalitatea sumelor percepute de la utilizatorul final în schimbul cesiunii de drepturi de autor [50], fără TVA. Astfel cum precizează guvernele român și polonez, pentru perceperea remunerației datorate pentru utilizarea operelor muzicale, organismul de gestiune colectivă trebuie să emită o factură în nume propriu pentru organizatorul de spectacole.

43 C-274/15, EU:C:2017:333.

44 Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg (C-274/15, EU:C:2017:333, punctul 86 și jurisprudența citată).

45 Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg (C-274/15, EU:C:2017:333, punctul 87 și jurisprudența citată). A se vedea de asemenea Hotărârea din 19 decembrie 2019, Amărăști Land Investment (C-707/18, EU:C:2019:1136, punctul 38).

46 Hotărârea Henfling și alții (punctul 27).

47 Hotărârea Henfling și alții (punctul 33).

48 A se vedea Hotărârea Henfling și alții (punctul 35).

49 Este vorba despre comisionul datorat cu ocazia încasării remunerației, prelevat din cuantumul acesteia. A se vedea articolul 134 alineatul (2) literele b) și e) din Legea privind dreptul de autor, citat la punctul 20 din prezentele concluzii. A se vedea în această privință Hotărârea din 24 noiembrie 2011, Circul Globus București (C-283/10, EU:C:2011:772, punctul 20).

50 Precizăm că expresia „cesiune de drepturi” acoperă în speță operațiunile legate de exercitarea dreptului de reprezentare protejat.

76. În ceea ce privește autorul, care a primit de la organismul de gestiune colectivă suma plătită de utilizatorul final care corespunde exclusiv remunerației, după deducerea comisionului datorat acestui organism, cu TVA, el este, în opinia noastră, impozabil pe această bază fără TVA. În practică, așa cum arată guvernele român și polonez, precum și Comisia în observațiile scrise, aceasta ar trebui să se reflecte în emiterea unei facturi de către autor organismului de gestiune colectivă care să privească remunerația pe care a primit-o [51] și TVA-ul aferent acesteia.

77. Astfel, această parte din TVA trebuie să poată fi dedusă din baza impozabilă a organismului de gestiune colectivă, conform articolului 168 din Directiva TVA. În consecință, acest organism nu trebuie să plătească mai departe decât suma care corespunde părții din TVA datorate pentru comisionul său de către autor.

78. Considerăm însă că acest comision nu ar trebui să facă obiectul unei facturări de către organismul de gestiune colectivă pentru autor, din moment ce nu este impozitat ca atare din cauza ficțiunii operate în temeiul articolului 28 din Directiva TVA.

79. În aceste condiții, principiul neutralității fiscale, esențial în materie de TVA, ne pare pe deplin respectat, având în vedere că această taxă este suportată de utilizatorul final [52], care a plătit-o organismului de gestiune colectivă cu privire la ansamblul operațiunii, și că TVA-ul este plătit mai departe de acest organism și, respectiv, de autor.

80. În caz contrar, și anume în ipoteza în care organismul de gestiune colectivă ar acționa în numele titularilor de drepturi de autor, numai suma percepută în schimbul operațiunii de intermediere ar constitui baza de impozitare pentru acest organism.

81. Astfel, într-un asemenea caz, este vorba despre o operațiune impozabilă ca orice prestare de servicii, conform articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA. Titularul de drepturi de autor trebuie să plătească mai departe, în acest caz, TVA-ul perceput de organismul de gestiune colectivă de la un utilizator final. El deduce TVA-ul datorat acestui organism pentru operațiunea de intermediere pe care i-ar fi facturat-o.

82. Având în vedere toate aceste elemente, considerăm că se poate răspunde instanței de trimitere că articolul 28 din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că, în măsura în care un organism de gestiune colectivă ia parte în nume propriu, dar pe seama titularilor de drepturi de autor asupra operelor muzicale la colectarea remunerațiilor care le sunt datorate în schimbul autorizației de exploatare a operelor acestora oferite publicului, se consideră că acești titulari prestează serviciul respectiv organismului de gestiune colectivă, iar acesta furnizează același serviciu utilizatorului final. Într-o asemenea situație, organismul de gestiune colectivă emite facturi în nume propriu pentru utilizatorul final, în care figurează toate sumele percepute de la acesta, cu TVA. Titularii de drepturi de autor ar trebui să emită facturi care includ TVA-ul pentru prestația furnizată cu titlu de remunerație organismului de gestiune colectivă, în vederea deducerii acestei taxe.

V. Concluzie

83. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem să se răspundă la întrebările preliminare adresate de Înalta Curte de Casație și Justiție (România) după cum urmează:

„1) Articolul 2 alineatul (1) litera (c) și articolul 25 litera (a) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretate în sensul că titularii de drepturi de autor asupra unor opere muzicale furnizează prestări de

51 A se vedea nota de subsol 49.

52 A se vedea în special Hotărârea din 3 mai 2012, Lebara (C-520/10, EU:C:2012:264, punctele 23-25).

servicii, care constau într-o cesiune a unui bun necorporal, în favoarea unui utilizator final, în speță organizatorii de spectacole care sunt autorizați să comunice aceste opere publicului, chiar dacă remunerația în schimbul acestei autorizații este percepută, în nume propriu, de un organism de gestiune colectivă.

2) Articolul 28 din Directiva 2006/112 trebuie interpretat în sensul că, în măsura în care un organism de gestiune colectivă ia parte în nume propriu, dar pe seama titularilor de drepturi de autor asupra unor opere muzicale la colectarea remunerațiilor care le sunt datorate în schimbul autorizației de exploatare a operelor acestora oferite publicului, se consideră că acești titulari prestează serviciul respectiv organismului de gestiune colectivă, iar acesta furnizează același serviciu utilizatorului final. Într-o asemenea situație, organismul de gestiune colectivă emite facturi în nume propriu pentru utilizatorul final, în care figurează toate sumele percepute de la acesta, cu TVA. Titularii de drepturi de autor ar trebui să emită facturi care includ TVA-ul pentru prestația furnizată cu titlu de remunerație organismului de gestiune colectivă, în vederea deducerii acestei taxe.”